

«**ЕСМА**» Засн. 1871 у Києві підприємцем С. Суським на розі Кадет. шосе (нині вул. В. Чорновола) і вул. Павлівська як Київ. асфальт. компанія. Спершу підприємство виготовляло асфальт, асфальт. покривел. толь, ізоляц. матеріали, бетонні вироби та кам'яно-дерев'яні паркет. Його осн. капітал складав 150 тис. руб. У виробництві були задіяні 15 осіб (на поч. 1900-х рр. — бл. 100). У 1884 співвласниками підприємства стали С. Оканевський та І. Кедролубська. 1889 на Всесвіт. виставці в Парижі асфальт. компанія отримала малу золоту медаль. Наприкінці 19 — на поч. 20 ст. підприємство знач. чином сприяло розвитку містобудування, на його продукцію існував стійкий попит від цукр. заводів, а також ін. пром. підприємств (раніше асфальт у Рос. імперію завозили з Швейцарії). 1918–21 не працювало. Від 1922 — у складі АТ «Коксобензол». У міжвоєн. період та від 1986 — З-д ім. Паризької комуни. У 1920-х рр. на ньому діяли асфальт. і толевий цехи, хім. лаб. 1923 на підприємстві працювало 60, 1926 — 83, 1941 — 150 осіб. Від 1945 — Київ. ремонт. електромех. завод. Виготовлення толевої покрівлі та бітуму для гідроізоляції тут продовжували до кін. 1940-х рр. 1947 гідроізоляц. продукцію заводу постачали на будівництво газопроводу Дашава-Київ. На поч. 1950-х рр. організовано мех., ливар., збірно-зварне виробництва. Відтоді завод виготовляв преси для напівсухого пресування цегли, вібрац. млини, каменерізні машини для видобування та розпилювання вапняків. Від 1957 — Київ. завод експерим. машин. 1960 підприємство

перенесено на нове місце в р-н Академмістечка, воно стало осн. базою н.-д. і проект. інститутів з виготовлення експерим. машин для виробництва збір. залізобетону, склопластику тощо. У 1960-х рр. тут уперше в Європі виготовлено установки для перероблення рідких домен. шлаків, що стало поштовхом для розвитку нових прогрес. технологій будівництва, вперше в СРСР випущено установки для формування блоків кімнат і сан. кабін. Тоді ж освоєно серійне виробництво насос. станцій та гідравл. домкратів для зведення залізобетон. об'єктів методом безперебій. бетонування в пересув. опалубці. У 1970–80-х рр. підприємство виготовляло буд., монтажні гусеничні та башт. крани для висот. будівництва, спецпідйомники, тьюбінги для будівництва метрополітену. Практично усі житл. новобудови Києва того часу, Нац. палац «Україна», арка «Возз'єднання» за Європ. площею, обеліск Слави на площі Перемоги, монумент Мемор. комплексу «Укр. музей історії Великої Вітчизняної Війни 1941–45», новий аеропорт «Бориспіль», а також інші об'єкти збудовано із застосуванням техніки, виготовленої на заводі. Для ліквідації аварії на ЧАЕС випустив 450 шт. труб. Від 1993 — колективне підприємство з сучас. назвою, від 1997 — ЗАТ. У 2-й пол. 1990-х рр. припинило випуск продукції, оскільки опинилося в центрі нового житл. мікрорайону, що не давало можливості розвивати потужне чавунно-ливарне та ін. шкідливі виробництва. Нині осн. видом його діяльності є здача в оренду приміщень. Від 2005 — у складі «Аснови Холдинг». Директор — О. Хотенко.

І. Р. Ситницький

Бібліографічний опис:

Есма / І. Р. Ситницький // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-18018>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).